

REACTIE CONSULTATIE WET PENSIOENVERDELING BIJ SCHEIDING

ACHMEA PENSIOENSERVICES

Handelsweg 2
Postbus 866
3700 AW Zeist
Nederland

www.achmeapensioenservices.nl

Ministerie van SZW
t.a.v. de minister, de heer W. Koolmees

Datum: 23 januari 2019

Geachte heer Koolmees,

Graag maakt Achmea Pensioenservices (APS) gebruik van de mogelijkheid om een reactie te geven in het kader van de internetconsultatie voor het concept wetsvoorstel Wet pensioenverdeling bij scheiding 2021. APS is dienstverlener voor ondernemingspensioenfondsen, beroepspensioenfondsen en vrijwillige bedrijfstakpensioenfondsen. APS streeft naar vereenvoudiging van pensioenregelingen. Eenvoud is beter uitlegbaar voor deelnemers. En het draagt ook bij aan kostenbeheersing. Ook dat is in onze visie in het belang van de deelnemer.

Het kabinet zet met dit wetsvoorstel een grote stap op het vlak van modernisering van pensioenverdeling bij scheiding. Conversie past veel beter dan verevening in deze tijd. Het handhaven van verevening achten wij niet in het belang van de deelnemer. Het biedt namelijk in een zeer beperkt aantal gevallen een oplossing. Terwijl buiten pensioenfondsen om een prima oplossing te vinden is. Van wezenlijk belang vinden wij dat de scheidende partners een *bewuste keuze* maken over de verdeling van het pensioen. Een pensioenverdelingsplan dat verplicht deel uitmaakt van de scheidingsafspraken is daarvoor noodzakelijk. Voor wat keuzerechten betreft maakt het wetsvoorstel de uitvoering complexer. Meer complexiteit is echter niet in het belang van de deelnemer. Hieronder lichten wij onze visie toe.

Maak conversie tot echte standaard

Wij onderschrijven de keuze om conversie de standaard te maken.

Verevening is suboptimaal: de verdelingsgerechtigde blijft afhankelijk

Verevening is een *voorwaardelijke* verdeling bij pensioeningang. De verdelingsgerechtigde blijft levenslang afhankelijk van de verdelingsplichtige. De verdelingsgerechtigde kan niet zelf kiezen wanneer het verevende ouderdomspensioen ingaat. En ook niet of hij/zij wel of geen hoog-laag/constructie wil en of een variabel of vast pensioen. De uitbetaling stopt bij overlijden van de verdelingsplichtige. Conversie is een *onvoorwaardelijke* verdeling op het moment van scheiding. De levenslange afhankelijkheid tussen ex-partners wat pensioen betreft, wordt definitief doorbroken. De verdelingsgerechtigde kan zelf keuzes maken over het geconverteerde pensioen.

Verevening is suboptimaal: ex-partners weten beiden niet waar ze aan toe zijn

Conversie is een *onvoorwaardelijke* verdeling op het moment van scheiding. Groot voordeel hiervan is dat de communicatie naar de ex-partners veel duidelijker is. Het kabinet wil voorschrijven dat inzicht moet worden gegeven in de gevolgen van echtscheiding op het moment van het inloggen op Mijnpensioenoverzicht.nl. De wet schrijft nu echter al voor dat de pensioenuitvoerder bevordert dat de verstrekte informatie de deelnemer,

ACHMEA PENSIOENSERVICES

gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde inzicht geeft in de gevolgen van belangrijke gebeurtenissen voor het pensioen. Echtscheiding is zo'n belangrijke gebeurtenis. Beter communicatie via het pensioenregister, neemt niet weg dat het tonen van een voorwaardelijke verdeling suboptimaal is. Omdat de uitbetaling afhankelijk is van het leven van beide ex-partners, weten zij allebei niet waar ze aan toe zijn.

Conversie is optimaal: duidelijk

Conversie geeft wel duidelijkheid over het te verwerven pensioen. Dat voldoet ook beter aan de wet. De wet verlangt namelijk dat de verstrekte informatie *duidelijk* is. Conversie vergroot dus het handelingsperspectief van beide ex-partners. Terwijl bij verevening het handelingsperspectief gebrekkig blijft. Al met al zijn wij van oordeel dat het wetsvoorstel beter aansluit bij de eisen van deze tijd als verevening als keuzemogelijkheid vervalt. Dat maakt het keuzeproces voor scheidende partners ook eenduidiger en begrijpelijker. Er is dan een recht op verdeling van het pensioen door conversie. Scheidende partners kunnen besluiten het recht op verdeling uit te sluiten. Er vindt dan geen conversie plaats. Ook kunnen ze afwijken van de wettelijke verdeelregels bij conversie.

De keuze is onnodig ingewikkeld

Momenteel kan het pensioen op twee manieren worden verdeeld: verevening of conversie. In het wetsvoorstel is niet meer verevening, maar conversie de standaard. Beide mogelijkheden blijven echter bestaan. Pensioen is voor de meeste mensen een ingewikkeld onderwerp. Daardoor zijn de gevolgen van pensioenverdeling moeilijk te overzien. Een keuze tussen twee verdeelmethoden is dus belastend voor veel deelnemers. De scheidende partners moeten zodanige informatie ontvangen dat zij onderbouwd een goede keuze kunnen maken.

In het wetsvoorstel is verevening als afwijkingsmogelijkheid in stand gehouden. Deze uitzondering is bedoeld voor de specifieke situatie waarin de verdelingsgerechtigde ex-partner na de scheiding afhankelijk is van alimentatie. In deze situatie wil (en kan) de ex-partner een mogelijke inkomensachteruitgang vanwege overlijden van de verdelingsplichtige ex-partner opvangen met bijzonder partnerpensioen. Het is echter de vraag of je een alimentatieprobleem via pensioen moet oplossen. Bovendien is slechts in een zeer beperkt aantal gevallen het bijzonder partnerpensioen zodanig hoog dat het de inkomensachteruitgang kan opvangen. Bij jonge stellen is dat niet of nauwelijks mogelijk. Dat komt omdat het bijzonder partnerpensioen (zeer) beperkt in omvang is. Ook bij oudere stellen kan het bijzonder partnerpensioen (veel) te laag zijn. Namelijk als het partnerpensioen wordt gefinancierd op risicobasis. Bij oudere stellen is het volgens de toelichting ook niet problematisch dat het bijzonder partnerpensioen bij de scheiding is omgezet in een eigen ouderdompensioen. Er zijn dan meer mogelijkheden om het geconverteerde ouderdompensioen te vervroegen. En dus om zo een inkomensgat na het overlijden van de verdelingsplichtige ex-partner tijdens de alimentatieperiode te overbruggen.

Bovendien wordt de kans dat alimentatie vervalt door overlijden van de verdelingsplichtige ex-partner een stuk kleiner als de alimentatieperiode wordt verkort. De Tweede Kamer besloot op 11 december 2018 de alimentatieperiode te verkorten van maximaal 12 jaar tot maximaal vijf jaar. Waarschijnlijk treedt deze wijziging 1 januari 2020 in werking. Dat is dan het nieuwe regime als de Wet pensioenverdeling bij scheiding 2021 wordt ingevoerd.

Wij vinden het handhaven van verevening als keuzemogelijkheid als mogelijke oplossing voor een zeer beperkt aantal gevallen geen goed idee. Het staat namelijk niet in verhouding tot de complexiteit van deze keuze voor alle scheidende partners. Zeker omdat een adequaat alternatief beschikbaar is.. Het gaat om de mogelijkheid voor de verdelingsgerechtigde ex-partner te kiezen voor een alimentatieverzekering in de markt. Dat hoeft dus niet via pensioenfondsen. Dat scheelt veel complexiteit en dus ook veel kosten.

ACHMEA PENSIOENSERVICES

Volgens het wetsvoorstel wordt bij sommige scheidingen verevening de standaard. Niet duidelijk is waarom in deze gevallen afgeweken wordt van de nieuwe standaard. Wat ons betreft zou ook in die gevallen conversie de standaard kunnen zijn.

Stel een pensioenverdelingsplan verplicht

Onbekend maakt ongebruikt

Uit de evaluatie van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding blijkt dat de wet goed werkt in die gevallen waarin de ex-partners *tijdens de scheiding* een *bewuste keuze* maken over de verdeling van het opgebouwde ouderdomspensioen en dit snel aan de betrokken pensioenuitvoerder(s) laten weten. Maar ook bleek dat er beperkt gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden die de wet biedt. De meeste mensen maken nu dus geen bewuste keuze over pensioen bij scheiding. Uit de evaluatie blijkt ook dat de bekendheid met de wet bij zowel burgers als scheidingsprofessionals beter kan. Meer bekendheid moet ertoe leiden dat de partners onderling afspraken maken én deze afspraken doorgeven aan de pensioenuitvoerder(s). Conversie is een *onvoorwaardelijke* verdeling en kan door deelnemers als ingrijpend ervaren worden. Hij/zij is het geconverteerde pensioen immers definitief kwijt. Dat vraagt des te meer om een bewuste keuze.

Verdeling zonder bewuste keuze geeft klachten en geschillen

Na invoering van dit wetsvoorstel gaan pensioenuitvoerders standaard pensioenen verdelen door conversie. Dit gebeurt niet als de ex-partners binnen een bepaalde termijn aangeven verdeling van het pensioen uit te sluiten. Als de ex-partners geen afspraken hebben gemaakt over pensioen, geeft dat een uiterst ongemakkelijke situatie. Er wordt conversie doorgevoerd, terwijl ze dat wellicht niet willen. Of ze moeten onder grote tijdsdruk weer aan tafel om alsnog te proberen afspraken te maken over de verdeling van het pensioen. Pensioen is een belangrijk vermogensbestanddeel. Verdeling van het pensioen moet dus deel uitmaken van integrale afspraken over de vermogensverdeling. Het zal vaak niet meer mogelijk zijn om na de scheiding alsnog goede afspraken te maken over de verdeling van het pensioen. Dat gaat immers niet los van de afspraken over de verdeling van de overige vermogensbestanddelen. Die situatie moet dus voorkomen worden. Het doorvoeren van conversie, terwijl achteraf zou blijken dat de ex-partners dat niet willen, leidt bovendien tot klachten en geschillen bij pensioenuitvoerders. Dit leidt tot stress bij burgers en hogere kosten voor pensioenuitvoering. Ook dat moet voorkomen worden.

Pensioen is een te belangrijk vermogensbestanddeel om zonder bewuste keuze te verdelen

Al met al wordt het nog belangrijker dat de partners *tijdens de scheiding* een *bewuste keuze* maken over de verdeling van het opgebouwde ouderdomspensioen. Maar opvallend genoeg blijkt niet uit het wetsvoorstel of de toelichting daarbij dat het kabinet zich van dit belang voldoende bewust is. Wij zien geen maatregelen om het maken van een bewuste keuze te stimuleren. Dat vinden wij een gemiste kans. Wij stellen voor om een pensioenverdelingsplan verplicht te stellen. Een scheiding kan dan niet kan worden ingeschreven als geen afspraken zijn gemaakt over de verdeling van het pensioen. Dit garandeert dat de partners *tijdens de scheiding* een *bewuste keuze* maken over de verdeling van het opgebouwde ouderdomspensioen.

Maak het onderwerp pensioen verplicht onderdeel van afspraken

Wij stellen voor dat het uitdrukkelijk een taak van scheidingsprofessionals wordt om het onderwerp pensioen mee te nemen bij de afspraken over de scheiding.

Voer geen keuzerecht voor een klein bijzonder partnerpensioen in

Het wetsvoorstel introduceert een keuzerecht voor de gewezen partner om een klein bijzonder partnerpensioen uit te ruilen in ouderdomspensioen. Dit keuzerecht maakt het palet van keuzerechten onduidelijk en verwarrend. Met de toevoeging van dit keuzerecht maak je een (erg) klein pensioen, heel kostbaar in de uitvoering.

ACHMEA PENSIOENSERVICES

De gewezen partner heeft geen belang bij dit keuzerecht

Van dit keuzerecht kan gebruik worden gemaakt als het ouderdomspensioen niet wordt verdeeld omdat het tijdens de huwelijkse periode opgebouwde ouderdomspensioen onder de afkoopgrens ligt. In deze gevallen zal het ouderdomspensioen meestal ver onder de afkoopgrens liggen. Dat geldt dan zeker voor een daarvan afgeleid klein bijzonder partnerpensioen. En ook voor een ouderdomspensioen dat ontstaat door uitruil van zo'n klein bijzonder partnerpensioen. De pensioenuitvoerder zal dit afkopen. Deze uitruil is dus niet in het belang van de gewezen partner geweest.

De vormgeving van dit keuzerecht is onduidelijk

De vormgeving van het voorgestelde keuzerecht komt tweeslachtig over. Enerzijds is het een keuzerecht van de gewezen partner. De keuze kan worden gemaakt uiterlijk bij de ingang van het ouderdomspensioen. Daarbij is niet duidelijk of dit het ouderdomspensioen is dat de gewezen partner bij een andere pensioenuitvoerder opbouwt, dan wel het ouderdomspensioen in de pensioenregeling van de (gewezen) deelnemer.

Anderzijds is het een keuzerecht voor de pensioenuitvoerder. De keuze kan worden gemaakt binnen een jaar na de scheiding. Als de pensioenuitvoerder hiervan gebruik maakt, heeft de gewezen partner niet meer de keuze om een klein bijzonder partnerpensioen te handhaven (door dit niet uit te ruilen). Is dat de bedoeling? Bovendien heeft de pensioenuitvoerder het recht om een klein bijzonder partnerpensioen af te kopen binnen zes maanden na de melding van de scheiding. Als de pensioenuitvoerder hiervan gebruik maakt, wordt het keuzerecht om een klein bijzonder partnerpensioen uit te ruilen in ouderdomspensioen inhoudsloos.

Al met al vinden wij de invoering van dit keuzerecht, mede in het licht van het afkooprecht, niet voor de hand liggend. Het leidt tot extra complexiteit in administratie, communicatie en kosten, terwijl de gewezen partner er geen belang bij heeft. Onze suggestie is dan ook om dit keuzerecht niet in te voeren.

Met vriendelijke groet,
Achmea Pensioenservices

Leo Blom
Juridisch beleidsmedewerker

ACHMEA PENSIOENSERVICES